

KS. EDWARD ANUSZKIEWICZ
Suwałki

BŁOGOSŁAWIENI I KANDYDACI NA OŁTARZE Z TERENU DIECEZJI EŁCKIEJ

W okresie II wojny światowej wierzący byli przedmiotem „nienawiści do wiary” nazizmu hitlerowskiego, który uważał Kościół za największą przeszkodę w budowaniu systemu opartego na wizji człowieka pozbawionego wymiaru nadprzyrodzonego i przesyconego nienawiścią.

Błogosławieni męczennicy pochodzą z 18 diecezji, ordynariatu polowego i 22 rodzin zakonnych. Jest pośród nich 3 biskupów, 52 kapłanów zakonnych, 3 kleryków, 7 braci zakonnych, 8 siostr zakonnych i 9 osób świeckich¹

108 błogosławionych ukazuje obraz Kościoła w Polsce, który w czasie prześladowania za wiarę złożył świadectwo wierności Bogu i Jego Prawu łącząc ofiarę swojego życia z Ofiarą Zbawiciela. Ich ofiara pozostaje ciągle żywa, wzmacnia naszą wiarę i jest dojrzałym owocem, posiewem przelanej krwi św. Wojciecha, biskupa i męczennika²

1. Błogosławiona Marianna Biernacka

*„bohatera kobieta, która dobrowolnie oddała życie
w zamian za swą brzemienną synową”³*

Urodziła się w 1888 r. w osadzie Lipsk nad Biebrzą (par. Krasnybór). Rodzice jej byli unitami (grekokatolikami), gdyż nazwisko Czokoło występowało wśród tych wiernych. W małżeństwie Marianny i Ludwika Biernackich urodziło się sześcioro dzieci, z których przeżyło dwoje: córka Leokadia i syn Stanisław. W 1929 r. zmarł mąż Marianny a córka jej

¹ L'Osservatore Romano, Citta del Vaticano, wydanie polskie, Rok XX Nr 8/215/1999, s. 80.

² Tamże.

³ Warszawa, 13.06.1999 r. /niedziela/ Homilia Ojca Świętego Jana Pawła II wygłoszona podczas Mszy św. beatyfikacyjnej, w: VII pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny, Olsztyn 1999, s. 175; por. tamże, s. 177, 179.

Leokadia wkrótce wyszła za mąż. Dnia 11 lipca 1939 r., dwudziesto-ośmioletni syn Stanisław poślubił o pięć lat młodszą od siebie Annę Szymczyk. Po ślubie młodzi zamieszkali wspólnie z Marianną w domu rodzinnym. Niedługo wybuchła II wojna światowa. W latach okupacji radzieckiej Stanisławowi i Annie Biernackim urodziła się córka, potem druga, ta niestety zmarła. W początkach sierpnia 1943 r. urodził się syn, którego ojciec i babcia już nie oglądali. Nowonarodzony chłopiec zmarł po roku na odrę. W bezpośrednim związku z tymi narodzinami było męczeństwo Marianny 13 lipca 1943 r. na fortach koło Naumowicz (par. Adamowicze, dekanat Teolin). Synowa Błogosławionej – Anna Biernacka – nie wyszła powtórnie za mąż, wychowała córkę, cieszyła się wnukami i dożyła dnia, w którym jej teściową zaliczono w Kościele Katolickim w poczet błogosławionych⁴

2. Błogosławiona siostra Sergia Julia Rapiej.

18.VIII.1900 r.

Przyszła na świat we wsi Rogożyn Stary w pow. Augustowskim, z rodziców Antoniego i Franciszki z d. Sztuk. Nie uczęszczała do szkoły, o czym świadczy fakt, iż posiadała niewielką umiejętność czytania i nie potrafiła pisać.

⁴ Akta Marianny Biernackiej z lat 1992 – 1993, s. 109; Męczennicy za wiarę 1939 – 1945. Praca zbiorowa. Duchowni i świeccy z ziem polskich, którzy prześladowani przez nazizm hitlerowski dali świadectwo miłości, Warszawa 1996; Martyria – świadectwo, Ełk Rok VI kwiecień 1996 Nr 4/61, s. 13; Biuletyn Towarzystwa Przyjaciół Lipska nad Biebrzą. Rok wyd. XVIII Nr 300 maj 1999, s. 1; Sztabiński zeszyt historyczny. Jaminy – Krasnybór – Sztabin, Nr 4/1997, s. 43 – 46; Ks. E. Anuszkiewicz, Sługa Boża Marianna Biernacka w świadomości mieszkańców Lipska nad Biebrzą i okolicy, w: Martyria – świadectwo, Ełk Rok VI czerwiec 1996 Nr 6/63, s. 18; por. Biuletyn TPL Rok XVIII Nr 300 maj 1999, s. 2; Ks. E. Anuszkiewicz, Wokół Sługi Bożej Marianny Biernackiej /1888 – 1943/, referat materiałowy, Ełk 1999, s. 7; Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Lipsku nad Biebrzą, Błogosławiona Marianna Biernacka 1888 – 1943, Lipsk nad Biebrzą 1999; Męczennicy Diecezji Łomżyńskiej, Praca zbiorowa pod red. ks. prof. W. Jemielitego i ks. P. Bejgera, Łomża 2000; Ks. E. Anuszkiewicz, Błogosławiona Marianna Biernacka, Kalendarz Rolników 2001, Włocławek 2000, s. 150 – 154; Tenże, Błogosławiona Marianna Biernacka 1888 – 1943, Ełk 2001; Ks. I. Borawski, Ku beatyfikacji naszych Męczenników. Sługa Boża Marianna Biernacka, Głos katolicki Nr 51 – 52/ 82 – 83/ Rok XLI Częstochowa – Łomża, 20 – 27 XII 1998, s. 2, 7; K. Święcińska, Tak długo nie skończy się wojna, dopóki nie skończy się pogarda dla człowieka, Głos katolicki Nr 52/135/S. Rok XLII Częstochowa – Łomża 26 XII 1999, s. 1, 3; Błogosławieni naszej ziemi Marianna Biernacka. Ksiądz Michał Piszczyński. Ksiądz Adam Bargielski. Materiały katechetyczne dla szkół podstawowych, Łomża 2001, s. 28; Czytanki majowe. W oczekiwaniu na pielgrzymkę Jana Pawła II do Ojczyzny i beatyfikację ofiar czasu okupacji. Praca zbiorowa pod redakcją Ks. Bpa E. Materskiego, Radom 1999, s. 160.

Przed 1914 r.

Wraz z rodzicami i rodzeństwem zamieszkała w Samborach (miejscowość leżąca między Grodnem a Sopockiniami, należała do parafii Sylwanowce).

25.XII.1922 r.

Została przyjęta do Zgromadzenia Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu w Grodnie, jako Siostra II-go chóru.

29.II.1924 r.

Rozpoczęła nowicjat w Grodnie.

4.XII.1925 r.

Z grupą innych Sióstr wyjechała do Ameryki do Des Pleines. Tam dopełniła formację nowicjacką.

17.IV.1926 r.

Złożyła pierwsze śluby (USA, Des Pleines).

16.IV.1932 r.

Złożyła śluby wieczyste, przyjmując tajemnicę od Matki Bożej Bolesnej (USA, Des Pleines).

1933.

Wrócił do kraju. Została skierowana do Nowogródka, gdzie Siostry założyły Dom Chrystusa, prowadziły szkołę i internat. Tu pracowała w kuchni.

6.VII.1941 r.

Zmiana okupanta. Nowogródek zajmują Niemcy. Aresztowanie 100-tu osób nowogródzkiej inteligencji. Siostra M. Sergia modli się z innymi nazaretankami: „Mój Boże, jeśli potrzebna jest ofiara z życia, niech raczej nas rozstrzelają, aniżeli tych, którzy mają rodziny”

31.VII.1943 r.

Aresztowanie przez Niemców 11 nazaretanek, w tym Siostry Marii Sergii.

1.VIII.1943 r.

Rozstrzelanie Sióstr – w tym Siostry M. Sergii – lesie, obok leśniczówki Batorówka, w odległości 5 km od Nowogródka. Ofiara za braci została przyjęta.

19.III.1945 r.

Dokonano ekshumacji zwłok. Przewieziono je w trumnach, w asyście parafian, do kościoła Przemienienia Pańskiego – ich kościoła w Nowogródku, zwanego powszechnie Witoldową Farą – gdzie odbył się uroczysty pogrzeb. Jedenaście Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu spoczęło we wspólnej mogile obok kościoła. Tu pozostawały przez 46 lat.

1990 r.

Przełożona generalna Zgromadzenia Sióstr najświętszej Rodziny z Nazaretu – Matka Celesta Słowik – składa prośbę o rozpoczęcie procesu beatyfikacyjnego 11-tu Sióstr Nazaretanek, rozstrzelanych przez hitlerowców 1 sierpnia 1943 r. w Nowogródku „z nienawiści do wiary i Kościoła”

18.IX.1991 r.

Rozpoczęcie procesu beatyfikacyjnego „o życiu i sławie męczeństwa Służebnic Bożych – Marii Stelli i 10 Towarzyszek (w tym Siostry M. Sergii)” – na prośbę ówczesnego administratora apostolskiego dla katolików na Białorusi ks. bpa Tadeusza Kondrusiewicza.

27.IX.1991 r.

Przeniesienie doczesnych szczątków Sióstr Męczenniczek do grobowca znajdują się w bocznej kaplicy kościoła farnego pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego w Nowogródku⁵

3. Błogosławiona siostra Kanizja Eugenia Mackiewicz.

Urodziła się 27 września 1903 r. w Suwałkach. Była córką oficera polskiego Wiktora i Bogumiły z domu Nawrocka. Chrzest otrzymała w kościele św. Aleksandra w Suwałkach. W nim również przystąpiła do

⁵ Ks. K. Łatak, Męczenniczki nowogródzkie z Diecezji Łódzkiej, w: *Martyria*, Miesięcznik Diecezji Łódzkiej, Rok X, Marzec 2000, Nr 3/106, s. 16; por. E. Starzyńska, *Jedenaście klęczników*, Rzym 1992; L. Żabicka, *Służebnica Boża S. Sergia – Julia Rapiej*, w: *Dodatek Bazyliański*, Nr 10, Lipsk, s. 1 – 2.

I Komunii św. Sakramentu Bierzmowania udzielił jej arcybiskup Romuald Jałbrzykowski. Do szkół uczęszczała w Suwałkach oraz w Mohylewie. W 1926 r. otrzymała dyplom Seminarium Nauczycielskiego w Suwałkach i rozpoczęła pracę w szkole. Uczyła się w Szczytnikach koło Brześcia nad Bugiem. Do Zgromadzenia Sióstr Nazaretanek wstąpiła w 1933 r. Nowicjat i śluby zakonne złożyła w Albano we Włoszech 16 lipca 1936 r. Jako zakonnica i nauczycielka pracowała w szkole w Ostrzeszowie, Wolnie, Kaliszu, zaś we wrześniu 1938 r. w Nowogrodku. Uczyła języka polskiego i matematyki, a także haftu i cerowania. W Nowogrodku prowadziła chór parafialny.

Siostry Nazaretanki, w liczbie jedenastu, zostały aresztowane przez gestapo 31 lipca 1943 r. O świcie 1 sierpnia 1943 r. zostały rozstrzelane w pobliskim lesie i pogrzebane we wspólnej mogile. Dnia 19 marca 1945 r. ich ciała ekshumowano, odprawiono nabożeństwo w farze nowogrodzkiej, oraz pochowano przy murze na placu przykościelnym. Siostry prowadziły w Nowogrodku szkołę i opiekowały się kościołem. W mieście i okolicy cieszyły się opinią pracowitych, pobożnych, praktykujących miłość bliźniego, przychodzących z pomocą potrzebującym nawet z innych wyznań⁶

4. Kandydat na ołtarze z terenu Diecezji Elckiej.

Ks. Hamerszmit Kazimierz Aleksander, prałat honorowy J.Ś., s. Stanisława i Michaliny z d. Dmochowska, ur. 12 lutego 1916 r. w Kołakach, wyświęcony 30 kwietnia 1939 r. w Łomży przez bp. S. Łukomskiego; wikariusz: 12 czerwiec 1939 r. Dobrzyjałowo, 1 września 1939 r. Bakałarzewo; 1939 – 1945 obozy: Działdowo, Sachsenhausen, Dachau; 10 maja 1946 r. Zambrów; 1 lipca 1946 r. Grajewo, 1 października 1947 r. Ostrołęka; 26 maja 1952 r. wik. substytut Rutki; 4 sierpnia 1952 r. wik. Łomża; 2 październik 1952 r. wik. substytut Piątek; 14 sierpnia 1959 r. wik. Suwałki; 5 kwietnia 1965 r. adminstr. Suwałki; proboszcz: 10 sierpnia 1966 r. Suwałki; 1 sierpnia 1967 r. dziekan dek. Suwałki; 17 grudnia 1970 r. kanonik Kapituły Katedr. Łomż.; 23 października 1973 r. rejonowy duszp. służby zdrowia; 22 listopada 1975 r. prałat honorowy J.Ś.; 24 marca 1984 r. dziekan dek. Suwałki św. Aleksandra; 17 września 1985 r. zrezygnował z członkostwa w Kapitułe Katedr. Łomż.; 1 października 1985 r. – 1 marca 1987 r. kapelan szpitali w Suwałkach; od 1 lipca 1986 r. emeryt zam. Suwałki; zmarł 5 lutego 1996 r. w Suwałkach⁷

⁶ Tamże.

⁷ Por. Na kapłańskiej drodze I. Ks. Prałat Kazimierz Hamerszmit 1916 – 1996, *Elk* 2000, s. 80; Na kapłańskiej drodze II. Ks. Kazimierz Hamerszmit Nr obozowy w Dachau 22575., *Wspomnienia*, *Elk* 2002, s. 80.

Ponadto na terenie diecezji ze 108 Błogosławionych ogłoszonych przez Ojca Świętego Jana Pawła II 13 czerwca 1999 r. w Warszawie na terenie Diecezji Ełckiej pracowali: Błogosławiony Michał Piaszczyński (miasto Sejny) oraz Błogosławiony Adam Bargielski (miasto Lipsk nad Biebrzą) – obaj księża, ale już Diecezji Łomżyńskiej i na jej terenie urodzeni.